

“คลิตี้โครไต์ โครเสีย : กอตบทาเรียนสร้างสมตลชุมชน
กับการใ้ประโยชนัทรัพยาการร้”

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม ได้จัดเสวนาวิชาการเรื่อง “คลิตี้ใครได้ ใครเสีย : ถอดบทเรียนสร้างสมดุลชุมชนกับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่” เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2556 ระหว่างเวลา 08.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมชั้น 2 อาคารสถาบัน 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน ร่วมบรรยาย ดังนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ภาวนันต์	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นายชาติ หงส์เทียมจันทร์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารสิ่งแวดล้อม
นายสมชาย ทรงประกอบ	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
นายสุรพงษ์ กองจันทึก	ผู้อำนวยการส่วนน้ำเสียอุตสาหกรรม สำนักจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการะเหยงและพัฒนา

โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.จักรพันธ์ สุทธิรัตน์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม ให้เกียรติเป็นผู้ดำเนินการเสวนาวิชาการในครั้งนี้

ประเด็นเสวนาประกอบด้วย

- (1) สถานการณ์ ปัญหา และการบำบัดฟื้นฟูในปัจจุบัน
- (2) บทบาทและหน้าที่ของกรมควบคุมมลพิษ
- (3) บทบาทและหน้าที่ของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
- (4) ผลกระทบต่อชุมชนและกระบวนการสร้างความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาาร่วมกันในอนาคต

การเสวนาครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุม 91 คน ซึ่งมาจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งจากมหาวิทยาลัย หน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจ เอกชน สื่อมวลชน องค์กรอิสระ และบุคคลทั่วไป

สาระสำคัญที่วิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิบรรยายพอสรุปได้ว่า ปัจจุบันยังมีปัญหาการปนเปื้อนของตะกั่วอยู่ ซึ่งตรวจพบได้ในตัวอย่างดินตะกอน สัตว์น้ำในห้วยคลิตี้ รวมทั้งในดินและพืชผักที่อยู่ใกล้บริเวณเหมือง ทั้งนี้ปัญหาการปนเปื้อนดังกล่าวเกิดขึ้นมานานหลายสิบปี แต่ได้เริ่มมีการศึกษาประมาณปี พ.ศ. 2536 ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ที่ผ่านมามีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องก็ใส่ใจในปัญหาที่เกิดขึ้นและพยายามแก้ไขมาโดยตลอด ในส่วนของกรมควบคุมมลพิษเองก็ได้ส่งเจ้าหน้าที่ เข้าไปติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง มีการเก็บตัวอย่าง เช่น น้ำ ดินตะกอน เป็นต้น เพื่อตรวจวัดปริมาณตะกั่วอย่างต่อเนื่อง และได้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการดินตะกอนหรือหางแร่ที่ปนเปื้อน อย่างไรก็ตามการดำเนินการดังกล่าวก็ยังไม่ประสบผลเท่าที่ควร จนนำไปสู่การฟ้องร้องศาลยุติธรรมและศาลปกครองในที่สุด

สำหรับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ก็ได้ยอมรับและเห็นว่าไม่ควรให้เกิดกรณีห้วยคลิตี้เกิดขึ้นอีกในประเทศไทย และการทำเหมืองแร่ในประเทศไทยก็ควรเน้นในเรื่องของพัฒนาการอย่างยั่งยืน ทั้งนี้พระราชบัญญัติแร่ฉบับใหม่ได้มีข้อบังคับให้มีการจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูซึ่งก็จะมีส่วนช่วยและเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม ในกรณีของห้วยคลิตี้ก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่าย เพื่อแก้ไขและหาทางออกเพื่อให้เกิดปัญหาเกิดขึ้นจบลงด้วยดี

ในการเสวนาวิชาการครั้งนี้ผู้เข้าร่วมเสวนาจากภาคส่วนต่างๆ ได้ร่วมให้ข้อคิดเห็นในแง่ต่างๆ อันมีประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาห้วยคลิตี้ และพอสรุปได้ ดังนี้

เสนอให้มีการอพยพโยกย้ายชาวบ้านออกจากพื้นที่ไปอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมพร้อมการชดเชย สำหรับพื้นที่ที่ปนเปื้อนในปัจจุบันก็ให้ฟื้นฟูโดยการปลูกป่าไม้ แต่ไม่ควรนำมาเป็นพื้นที่เกษตรกรรมอีก อย่างไรก็ตามก็มีการนำเสนอความคิดเพิ่มเติมในเรื่องนี้ว่า ควรพิจารณาถึงความรู้สึกและวิถีชีวิตเดิมของชาวบ้านด้วย แต่ก็มีผู้เสนอแนะคิดว่าอาจอพยพออกไปก่อนแล้วค่อยกลับเข้ามาภายหลังเมื่อได้ดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนเรียบร้อยแล้ว

ในประเด็นของงบประมาณที่ใช้ในการฟื้นฟูมีข้อคิดเห็นของผู้ร่วมเสวนาบางท่านที่มีมุมมองคล้ายคลึงกับผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ กล่าวคือความคุ้มค่าของงบประมาณที่สูญเสียไปในช่วงเกือบยี่สิบปีที่ผ่านมา แต่การดำเนินการก็ยังไม่สัมฤทธิ์ผล รวมทั้งในอนาคตยังไม่รู้ว่าจะต้องใช้งบประมาณอีกมากเพียงใด และจะใช้เวลานานแค่ไหนในการฟื้นฟู